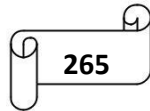

СУЧАСНИЙ СТАН ГОТОВНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ЗАХИСТУ ВІТЧИЗНИ

У статті розкрито результати опитування учнівської молоді щодо готовності до військової служби та захисту Вітчизни, причини неготовності учнівської молоді до захисту Вітчизни зі зброєю в руках, результати опитування молоді щодо готовності захищати незалежність і територіальну цілісність України ненасильницькими (альтернативними) методами, результати опитування щодо комплектування української армії (Збройних Сил України).

Ключові слова: *готовність до військової служби, готовність до захисту Вітчизни, сучасний стан, учнівська молодь, бойові дії, комплектування за контрактом, територіальна цілісність, ефективність, аналіз, результати, опитування, дослідження.*

Актуальність дослідження проблеми формування готовності старшокласників до захисту Вітчизни обумовлена порушенням територіальної цілісності Української держави, бойовими діями на сході України. Це вимагає пошуку й дослідження ефективних форм і методів вивчення сучасного стану готовності молоді до захисту Батьківщини.

метою підвищення ефективності дослідження сучасного стану готовності молоді до захисту Вітчизни співробітники лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя Інституту проблем виховання НАПН України у 2017 році брали участь у реалізації проекту “Українська громадянська ідентичність”, який здійснювали Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка та Міністерство молоді та спорту України.

Об’єкт дослідження: молодь України віком від 14 до 35 років.

опитуванні для всеукраїнської вибірки брали участь 1200 респондентів та 1800 респондентів – мешканців прикордонних територій України. За результатами опитування громадян Громадською організацією “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” разом із Міністерством молоді та спорту України за показниками готовності захищати Україну зі зброєю в руках – 24,0% молоді готова захищати Україну в разі мобілізації та 4,0 % молоді вже бере участь у бойових діях на сході України; 46,4% молоді не має намірів у разі необхідності захищати Україну зі зброєю в руках. Звертає на себе увагу той факт, що серед учнівської молоді віком 14–19 років – 41,2 % не мають намірів захищати Україну зі зброєю в руках і тільки 23,9 % готових захищати Україну зі зброєю в руках у разі мобілізації. Характерно, що результати опитування, які були отримані у 2016 року Центром незалежних опитувань соціологічних досліджень “ОМЕГА” за показниками готовності громадян до захисту України зі зброєю в руках статистично не відрізнялися від показників які були отримані у 2017 році ГО “Український

інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” разом із Міністерством молоді та спорту України.

Відтак, за показниками опитування, яке проводилося 2016 року Центром незалежних опитувань соціологічних досліджень “ОМЕГА” [1, с. 26], була готова захищати Україну майже третина молоді – 27,8% та 2,4% молоді вже брала участь у бойових діях на сході України; у разі мобілізації 40,8% молодих людей чоловічої статі готові захищати Україну зі зброєю в руках; 43,7 % молоді готові захищати незалежність та територіальну цілісність держави ненасильницькими методами та 8,3% молоді вже це робить.

За результатами опитування щодо причин не готовності громадян захищати Україну зі зброєю в руках було встановлено, що трохи більше половини опитаних (51,8 % жінок) причиною не готовності захищати Україну зі зброєю в руках назвали, що це чоловіча справа; 37,7% молоді відповіли, що захищати Україну зі зброєю в руках повинні професійні військові; 11,2% молоді, що не можуть залишити свою сім'ю; 8,1 % молоді, що не дозволяє стан здоров'я; 6,2 % молоді, що Україна цього не варта; 5,1% молоді, що не дозволяє вік; 2,8 % молоді відповіли, що не дозволяють релігійні погляди.

Аналіз результатів опитування респондентів щодо готовності захищати Україну показує, що більшість опитаних демонструють регіональний патріотизм. Відтак, загалом серед молоді, що готові захищати Україну, 80,1 % молоді готові до захисту свого населеного пункту і своєї області; серед молоді віком 14 – 19 років готових до захисту свого населеного пункту і своєї області 72,5 %.

За результатами опитування молоді щодо удосконалення свого фізичного стану, на випадок необхідності захищати Україну, було встановлено, що тільки 32,6 % молоді займається фізичною культурою та спортом; 9,2 % молоді займається у спортивних секціях.

За результатами опитування молоді щодо готовності захищати незалежність і територіальну цілісність України ненасильницькими методами, такими як волонтерство, благодійність тощо було встановлено, що 43,4%

Особистість у просторі виховних інновацій

молоді готові захищати незалежність і територіальну цілісність України ненасильницькими методами, і 13,2% молоді вже це роблять; 22,3% молоді не готові захищати незалежність і територіальну цілісність України ненасильницькими методами; 4,0 % молоді відповіли ні тому, що Україна не варта цього.

Результати опитування громадян за показниками проходження безкоштовного короткого (від декількох днів до 2 тижнів) військового навчання за місцем проживання показали, що трохи більше половини молоді відповіли “Ні і їх це не цікавить” (51,6 %); 38,4% молоді відповіли, що можуть розглянути таку можливість і 10,0 % молоді дали згоду щодо участі у таких навчаннях.

метою вивчення яких навичок хотіли б набути громадяни в процесі проходження безкоштовного короткого військового навчання за місцем проживання було здійснено відповідне опитування. За результатами опитування було встановлено, що 52,3 % молоді хотіли б тренуватися зі стрільби; 51,4 % молоді – навчатися тактичної медицини; 43,6 % молоді – навчатися виживанню на місцевості; 39,9 % молоді – навчатися надавати психологічну допомогу і 39,9 % молоді вивчати різні види стрілецької зброї; 15,8 % молоді – займатися інженерною та саперною підготовкою; 12,2 % молоді – навчатися організації партизанського спротиву в тилу ворога на окупованій території України.

Результати опитування громадян щодо комплектування Української армії (Збройні Сили України) показали, що майже третина молоді (26,3 %) висловилася за комплектування Збройних Сил України з укладанням контракту і чоловіків і жінок; 24,3 % – комплектування за контрактом тільки чоловіків; 17,0 % – поєднання призову та комплектування за контрактом тільки чоловіків; 11,6 % – поєднання призову та комплектування за контрактом і чоловіків, і жінок; 11,5 % – за рахунок призову на строкову та договірну службу тільки чоловіків; 3,7 % – за рахунок призову на строкову та договірну службу і чоловіків, і жінок.

Особистість у просторі виховних інновацій

Аналіз результатів опитування громадян України в 2017 році громадська організація “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” разом із Міністерством молоді та спорту України, що стосуються проблеми готовності щодо захисту України демонструють необхідність підвищення ефективності підготовки учнівської молоді військової служби та захисту Вітчизни.

Відтак, з метою підвищення ефективності підготовки учнівської молоді до військової служби та захисту Вітчизни необхідно:

- підвищити ефективність навчально-виховного процесу учнівської молоді при вивченні предмета “Захист Вітчизни” за рахунок збільшення навчальних годин на практичні заняття з тактичної медицини, виживання на місцевості, вивчення різних видів стрілецької зброї, тренування зі стрільби та застосування інтерактивних методів навчання та виховання в процесі підготовки (перепідготовки) молоді України щодо військової служби та захисту Вітчизни;

- процес підготовки (перепідготовки) учнівської молоді щодо військової служби та захисту Вітчизни повинен охоплювати не тільки учнівську молодь допризовного віку та особовий склад Збройних Сил України, й молодь віком до років.

- підвищити рівень національно-патріотичного виховання, на основі виконання положень Нової української школи, нової Концепції з національно-патріотичного виховання з метою виховати громадянина-патріота готового захищати зі зброєю в руках не тільки свій населений пункт, свою область (прояв регіонального патріотизму), а всю територію України;

- створити опорні центри та опорні навчальні заклади із зосередженням матеріально-технічних ресурсів для підвищення ефективності підготовки до військової служби та захисту Вітчизни з предмета ”Захист Вітчизни”.

- виробити механізм забезпечення використання сучасної навчальної зброї та спорядження під час вивчення предмета “Захист Вітчизни”;

Особистість у просторі виховних інновацій

– опрацювати механізм залучення військовослужбовців, звільнених із військової служби, та осіб, які брали участь в операції об'єднаних сил (ООС) на сході України до роботи на посадах викладачів предмета “Захист Вітчизни”;

– подальше впровадження у навчально-виховний процес закладів загальної середньої освіти варіативного модуля “Хортинг”, Національної дитячо-юнацької військово-спортивної гри “Хортинг–Патріот” з метою підвищення ефективності військово-патріотичного виховання та фізичного загартування учнівської молоді України.

Література

Центр незалежних опитувань соціологічних досліджень «ОМЕГА» 2016,
інтернет-ресурс:<https://drive.google.com>

Зубалій М. Д. Сутність і зміст поняття «військово-патріотичне виховання» // Освіта

управління – 2003. – № 2. – Т.6. – С.110–116.

Івашковський В. В. Теоретико-методичні засади виховання старшокласників як суб'єктів громадянського суспільства: монографія /В. В. Івашковський. – К.: Паливода А.В. 2010. – С. 138.

О. І. Остапенко. Концептуальні засади реформування військово-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді України / М. Д. Зубалій, О. І. Остапенко, Б. Б. Шаповалов // Фізичне виховання в рідній школі. – 2016. – № 6. – С. 33–35.

Сидорук Д. Г. Соціологія особистості: проблеми та шляхи їх вирішення : монографія / Д. Г. Сидорук. – Хмельницький : Видавництво НАПВУ, 2000. – 88 с.